

Ewelina TUROWSKA¹

Pod merytoryczną opieką – dr Joanny KOZIERSKIEJ

PRAWYBORY W PARTII DEMOKRATYCZNEJ W 2008 ROKU. WALKA BARACK'A OBAMY ORAZ HILLARY CLINTON O NOMINACJĘ PREZYDENCKĄ

Abstrakt: *Celem niniejszego artykułu jest analiza wyścigu o nominację partyjną z ramienia Partii Demokratycznej na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, która miała miejsce w 2008 roku. Opracowanie zostało poświęcone głównie postaci Barack'a Obamy oraz Hillary Clinton, jako potencjalnie najlepszych kandydatów na to stanowisko.*

Słowa kluczowe: *Stany Zjednoczone, prawybory, Partia Demokratyczna, wybory prezydenckie, Barack Obama, Hillary Clinton*

WSTĘP

Polityk, ubiegający się o urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, musi liczyć się z tym, że droga ku temu nie będzie łatwa. Starając się uzyskać nominację z ramienia swej partii, powinien przede wszystkim spełniać kryteria wyznaczone przez Konstytucję USA². Znaczącą rolę w tym procesie odgrywają prawybory, które odbywają się w każdym stanie, oddzielnie dla obu największych partii – Partii Demokratycznej³ oraz Partii Republikańskiej⁴.

Prawybory odbywają się co cztery lata, w okresie od marca do czerwca tego roku, na który przypadają wybory prezydenta. Następuje wówczas wybór delegatów na konwencje krajowe przez partie polityczne⁵. Określane są jako kluczowy element pierwszego etapu wyboru prezydenta Stanów Zjednoczonych. W literaturze przedmiotu etap ten określany bywa etapem prenominacyjnym. Jego zadaniem jest wskazanie kandydatów, uczestniczących w wyścigu o urząd prezydenta, o realnych szansach zwycięstwa w wyborach⁶.

Kandydaci do nominacji prowadzą kampanie wyborczą. Obok problemów lokalnych poruszane są także sprawy ogólnokrajowe. Kampania w tym okresie jest swego rodzaju wstępem do ogólnokrajowej kampanii wyborczej. Prawybory bywają również określane jako test popularności poszczególnych kandydatów⁷. Kandydat często

¹ Ewelina Turowska - studentka II roku stacjonarnych studiów II stopnia kierunku Bezpieczeństwo Narodowe w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych oraz kierunku Politologia na Uniwersytecie Wrocławskim.

² Prezydent Stanów Zjednoczonych według zasad Konstytucji zostaje wybrany na czteroletnią kadencję. Osoba, która nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych z urodzenia, a także nie ukończyła trzydziestego piątego roku życia i nie mieszka na obszarze Stanów Zjednoczonych przynajmniej od czterech lat, nie może zostać prezydentem. Zob. *Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki*, 1787.

³ Partia Demokratyczna – Democratic Party (DP) – symbolem tej partii jest słoń.

⁴ Partia Republikańska – Republican Party – symbolem tej partii jest osioł.

⁵ R. Wiszniowski, *Marketing wyborczy*, Wrocław 2000, s. 175.

⁶ A. Pułło, *Ustroje państw współczesnych*, Warszawa 2006, s. 129.

⁷ W. Sokolewicz, *Instytucje polityczno – prawne Stanów Zjednoczonych Ameryki*, Wrocław 1977, s. 169.

wykorzystuje ten czas na promowanie swojego nazwiska wśród elektoratu, jak i na zbieranie funduszy, potrzebnych do przeprowadzenia dosyć rozległej czasowo kampanii wyborczej. Odbývają się one oczywiście oddzielnie w każdej z partii. Prawybyry są również sprawdzeniem stopnia zorganizowania i zdolności mobilizacyjnych elektoratu⁸.

Wiosną 2007 roku do wyścigu o nominację Partii Demokratycznej stanęło ośmiu kandydatów⁹. Siedmiu mężczyzn, w tym Barack Obama¹⁰ oraz jedna kobieta postanowiło ubiegać się o to stanowisko. W kolejności alfabetycznej byli to: Joseph Binden¹¹, Hillary Rodham Clinton¹², Chris Dodd¹³, John Edwards¹⁴, Mike Gravel¹⁵, Dennis Kucinich¹⁶ i Bill Richardson¹⁷. Jednak od samego początku było wiadomo, że największa walka o nominację rozegra się pomiędzy Hillary Clinton a Barack’iem Obamą. Pozostali kandydaci zrezygnowali z tego wyścigu po tzw. Wielkim Wtorku, który miał miejsce 5 lutego 2008 roku. Tego dnia odbyły się pierwsze prawybyry. W ponad dwudziestu stanach Amerykanie oddawali głosy na swoich faworytów.

1. NOTY BIOGRAFICZNE - GŁÓWNI AKTORZY RYWALIZACJI O NOMINACJĘ Z RAMIENIA PARTII

Barack Obama, a właściwie Barack Hussein Obama Jr., jest przykładem człowieka, który ciężką pracą i wytrwałością w dążeniu do wyznaczonych przez siebie celów osiągnął sukces. Urodził się 4 sierpnia 1961 roku na Hawajach, jako syn Ann Durham z Kansas oraz Barack’a Obamy Seniora pochodzącego z Kenii. Dorastał jednak bez ojca, który opuścił ich, aby zrobić karierę naukową i wpłynąć w późniejszym okresie na rozwój ekonomiczny swojego rodzimego kraju, Kenii.

Ambitny Barack Obama ukończył Uniwersytet Columbia oraz Wydział Prawa na Uniwersytecie Harvarda. Jako pierwszy Afroamerykanin w historii został wybrany prezesem studenckiego stowarzyszenia redagującego *Harvard Law Review* – prawniczy periodyk naukowy¹⁸. Po ukończeniu studiów działał społecznie, m.in. jako koordynator programów pomocy społecznej dla ubogich dzielnic Chicago. W roku 1992 poślubił Michelle Robinson, z którą posiada dwie córki¹⁹. Kiedy w 1996 roku w Zgromadzeniu Stanowym pojawiło się wolne miejsce, za namową znajomych postanowił spróbować swoich sił w wyborach. Oficjalnie od 8 stycznia 1997 roku sprawował urząd senatora stanu Illinois. Następnym krokiem w jego karierze politycznej był start w 2000 roku w wyborach do Izby Reprezentantów, co nie zostało uwieńczone sukcesem za pierwszym razem. Udało mu się to dopiero w roku 2004. Od tego momentu był senatorem Stanów Zjednoczonych ze stanu Illinois. W roku 2007 ubiegał się o urząd prezydenta Stanów

⁸ J. Osiński, *Prezydent w państwach współczesnych*, Warszawa 2009, s. 40.

⁹ Ch. von Marschall, *Barack Obama – czarnoskóry Kennedy*, Warszawa 2008 s. 165.

¹⁰ Barack Obama - obecny prezydent Stanów Zjednoczonych z ramienia Partii Demokratycznej. Sprawuje swój urząd po raz drugi z kolei.

¹¹ Joseph Binden – senator stanu Delaware w latach 1973 – 2009. Od 2009 roku jest 47. wiceprezydentem Stanów Zjednoczonych.

¹² Hillary Clinton – senator stanu Nowy Jork w latach 2001 -2009. Sekretarz stanu Stanów Zjednoczonych w latach 2009 – 2013. Żona 42. prezydenta Stanów Zjednoczonych – Billa Clintona.

¹³ Chris Dodd – senator stanu Connecticut w latach 1981 – 2011.

¹⁴ John Edwards – senator stanu Karolina Północna w latach 1999 – 2005.

¹⁵ Mike Gravel – senator stanu Alaska w latach 1969 – 1981. W 2006 roku zadeklarował, że będzie ubiegał się o nominację partyjną na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych.

¹⁶ Dennis Kucinich – kongresmen z Ohio od 1997.

¹⁷ Bill Richardson – gubernator stanu Nowy Meksyk w latach 2003 – 2011.

¹⁸ Barack Obama, *Odziedziczone marzenia. Spadek po moim ojcu*, Poznań 2008, s. 14.

¹⁹ Barack Obama wraz ze swoją żoną, Michelle mają dwie córki – Malia Ann (ur. 4.07.1998 r.) oraz Natasha (zwana Sashą, ur. 10.06.2001 r.).

PRAWYBORY W PARTII DEMOKRATYCZNEJ W 2008 ROKU. WALKA BARACK'A OBAMY ORAZ HILLARY CLINTON O NOMINACJĘ PREZYDENCKĄ

Zjednoczonych w powszechnych wyborach, które zostały rozstrzygnięte w listopadzie 2008 roku.

Hillary Clinton dorastała w pełnej, szczęśliwej rodzinie. Urodziła się 26 października 1947 roku w Chicago. W 1969 roku z wyróżnieniem ukończyła szkołę średnią, a w 1973 Wydział Prawa na Uniwersytecie Yale. To właśnie tam poznała swojego obecnego męża Billa Clintona. Pobrali się w 1975 roku. Mają jedną córkę, Chelsea, która urodziła się 27 lutego 1980 roku. W okresie od 1993 – 2001 pełniła obowiązki Pierwszej Damy Stanów Zjednoczonych. W 2001 roku zdecydowała się kandydować do Senatu Stanów Zjednoczonych. Uzyskała mandat zaufania na to stanowisko. Do 2009 roku była senatorem stanu Nowy Jork. W tym okresie popierała politykę prezydenta G. W. Busha, szczególnie wojnę w Iraku. W 2008 roku zdecydowała się ubiegać o nominację Partii Demokratycznej na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych²⁰.

2. BARACK OBAMA A HILLARY CLINTON – KWESTIE PROGRAMOWE

Pomimo tego, że Barack Obama i Hillary Clinton należą do tej samej partii – Partii Demokratycznej – to ich programy wyborcze różniły się od siebie. Najważniejsze rozbieżności dotyczyły wojny w Iraku, kwestii związanej z nielegalną imigracją i opieką zdrowotną, a także sposobu, w jaki Stany Zjednoczone powinny prowadzić politykę zagraniczną. Za rozpoczęciem prowadzenia rozmów z innymi państwami opowiadał się Obama. Nie chciał koncentrować się tylko i wyłącznie na problemach narodu amerykańskiego. Natomiast utworzenie światowej koalicji było propozycją Clinton. Zadaniem tej koalicji była by współpraca oraz podejmowanie działań, zmierzających do przeciwdziałania w głównej mierze terroryzmowi, zmianom klimatycznym oraz ubóstwu. Proponowała prowadzenie polityki dialogu nie tylko z państwami sprzymierzonymi z USA, ale także z państwami wrogimi.

Zarówno Clinton, jak i Obama twierdzili, że należy wycofać amerykańskich żołnierzy z Iraku²¹. Byli zgodni również co do kwestii przekazania znacznych funduszy na odbudowę tego państwa. Senator stanu Nowy Jork postulowała, aby ten proces przeprowadzić z niezwykłą ostrożnością i precyzją, tak, by w Iraku ponownie nie zapanował chaos. By wytknąć hipokryzję Clinton, Obama wielokrotnie przypominał Amerykanom, iż to właśnie ona w 2002 roku opowiedziała się za inwazją na Irak. W 2002 roku Clinton poparła wprowadzenie wojsk amerykańskich na teren Iraku, ponieważ była przekonana, że Saddam Husajn jest w posiadaniu broni masowego rażenia. Jej postulat wyprowadzenia wojsk oraz prowadzenia w związku z tym rozmów z Syrią i Iranem, miał być jedynie sposobem na przypodobanie się wyborcom. Z kolei Obama od samego początku był przeciwny prowadzeniu wojny z Irakiem, uważał jej rozpoczęcie za błąd prezydenta G. W. Busha²². Zamierzał po wygranych wyborach wyprowadzić wojska amerykańskie z Iraku w terminie do szesnastu miesięcy.

Rozbieżności dotyczyły również kwestii opieki zdrowotnej. Obama zaproponował ubezpieczenia, które miałyby objąć wszystkich obywateli. Dzieci w jego koncepcji byłyby objęte przymusowym ubezpieczeniem. Natomiast dorośli mogliby skorzystać z pomocy finansowej, którą oferowało by im państwo. Tymczasem Clinton chciała wprowadzić plan powszechnych ubezpieczeń zdrowotnych, nakładający na pracodawców

²⁰(b.a.), *Hillary Rodham Clinton*, <http://www.whitehouse.gov/about/first-ladies/hillaryclinton>, dostęp z dnia: 12.10.2013.

²¹ II wojna w Zatoce Perskiej – 2003 rok.

²² George Walker Bush - prezydent Stanów Zjednoczonych w latach 2001 – 2009 z ramienia Partii Republikańskiej. 43. prezydent Stanów Zjednoczonych. Syn 41. prezydenta Stanów Zjednoczonych – Georga Herberta Walkera Bush'a.

obowiązek ubezpieczenia medycznego swoich pracowników. Osoby pracujące na własny rachunek objęte zostałyby ubezpieczeniem państwowym.

Rozbieżności pojawiały się w kwestii nielegalnej imigracji. Obama był zdania, że należy dostosować liczbę imigrantów i ich rodzin do wymogów amerykańskiego rynku pracy. Clinton w tej kwestii proponowała wzmocnienie kontroli granic i ograniczenie liczby nielegalnych imigrantów.

3. ANALIZA ELEKTORATU DWÓCH GŁÓWNYCH PRETENDENTÓW DO NOMINACJI PARTYJNEJ

Wydawać by się mogło, że elektorat Barack'a Obamy i Hillary Clinton będzie w miarę jednolity, ze względu na fakt, iż reprezentują tę samą partię polityczną. Jednak okazało się zupełnie inaczej. Ukazane zostały znaczące różnice pomiędzy grupami społecznymi, popierającymi ich kandydatury (Tabela 1).

Tabela 1. Elektorat kandydatów w trakcie prawyborów

GŁOSY ODDANE NA BARACK'A OBAMĘ	GŁOSY ODDANE NA HILLARY CLINTON
- obywatele z wyższym wykształceniem oraz stosunkowo wysokimi dochodami finansowymi	- obywatele z gorszym wykształceniem i dochodami, czyli niższe klasy społeczeństwa
- przeważnie młodzi obywatele, m.in. tzw. pokolenie YouTube, młodzi ludzie przed 30-ką, rodziny z małymi dziećmi, biali w wieku studenckim, absolwenci uniwersytetów	- starsi obywatele
- przeważnie mężczyźni, ale również panie powyżej czterdziestki	- przeważnie kobiety dojrzałe
- Afroamerykanie	- biali robotnicy przemysłowi
- Latynosi	- imigranci z Meksyku oraz ze Środkowej i Południowej Ameryki
- bezpartyjni, tzw. elektorat niezdecydowany	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Christoph von Marschaall, Barack Obama... op. cit., s. 11-37.

The Economist 27-28 maja 2008 roku zleciło przeprowadzenie badania opinii społecznej, które miało wykazać, jakie zdanie mają obywatele USA odnośnie wyborów prezydenckich, mających się odbyć 4 listopada 2008 roku. Zostało przeprowadzone na próbie 1000 dorosłych Amerykanów, przy czym margines błędu szacowano na +/- 4%. Istotnym okazało się pierwsze pytanie zamieszczone w owej ankiecie. Dotyczyło tego, kto powinien, zdaniem respondentów, zostać nominowany z ramienia Partii Demokratycznej na prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Clinton i Obama mogli liczyć na podobne poparcie, odpowiednio przez 41% i 42% ankietowanych. Wraz z rozróżnieniem ankietowanych wg kryterium płci, wieku oraz rasy zaczęły pojawiać się rozbieżności. Różnice te ilustruje Tabela 2.

PRAWYBORY W PARTII DEMOKRATYCZNEJ W 2008 ROKU. WALKA BARACK'A OBAMY ORAZ HILLARY CLINTON O NOMINACJĘ PREZYDENCKĄ

Tabela 2. Deklarowane poparcie dla Hillary Clinton oraz Barack'a Obamy wg sondażu opracowanego dla *The Economist*

ANKIETOWANI - KRYTERIA		HILLARY CLINTON	BARACK OBAMA
POLITYKA	DEMOKRACI	51%	45%
	BEZPARTYJNI	31%	40%
POGLĄDY	LIBERALNI	34%	54%
	KONSERWATYWNI	44%	30%
PLEĆ	KOBIETY	47%	35%
	MEŹCZYŹNI	34%	51%
WIEK	18 – 29	28%	57%
	30 – 44	34%	45%
	45 – 64	49%	37%
	65+	43%	37%
RASA	RASA BIAŁA	44%	38%
	RASA CZARNA	12%	81%
	HISZPANIE	44%	38%
ZAROBKI	O NISKICH ZAROBKACH	45%	38%
	O WYSOKICH ZAROBKACH	40%	46%

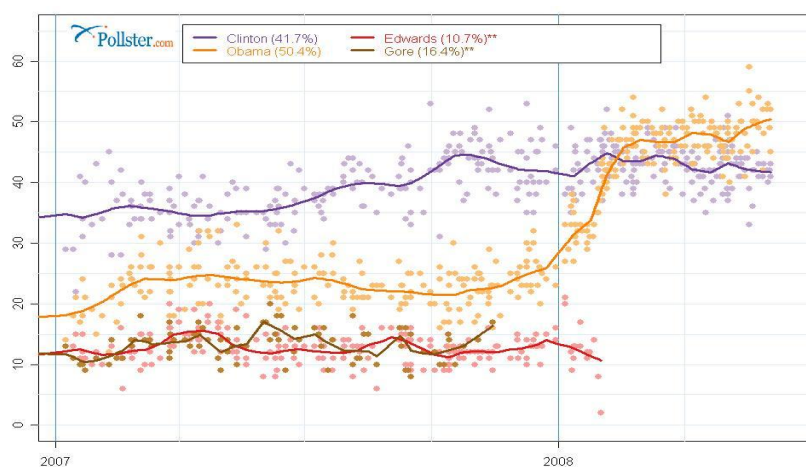
Źródło: Opracowanie własne na podstawie

<http://www.economist.com/media/pdf/econ27may2008tabs.pdf>, dostęp z dnia 4.04.2012

Zgodnie z wynikami sondażu, Clinton mogła liczyć na poparcie osób o poglądach zdecydowanie konserwatywnych. Natomiast Obama - na poparcie osób o poglądach liberalnych. Kobiety częściej oddawały swoje głosy na Clinton, niż na Obamę. Popierali ją również starsi, biali Amerykanie o niskich zarobkach. Natomiast Obama cieszył się poparciem wśród osób w młodym wieku. Czarnoskórzy Amerykanie także chętniej oddawali na niego swe głosy.

4. ANALIZA SONDAŻY WYBORCZYCH PODCZAS TRWANIA PRAWYBORÓW

Hillary Clinton wystartowała jako faworytka Demokratów, Barack Obama zaś jako ten, który podjął wyzwanie²³. Potwierdzają to przeprowadzane w tamtym okresie badania opinii publicznej. Poparcie kandydatów było śledzone od momentu ich zadeklarowania, że wezmą udział w wyborach.

Rys. 1. Poparcie dla kandydatów demokratów w 2007 roku oraz na początku 2008 roku

Źródło: <http://www.politicalarithmetik.blogspot.com>, dostęp z dnia 3.04.2012.

²³ Christoph von Marschall, *Barack Obama... op. cit.*, s. 167.

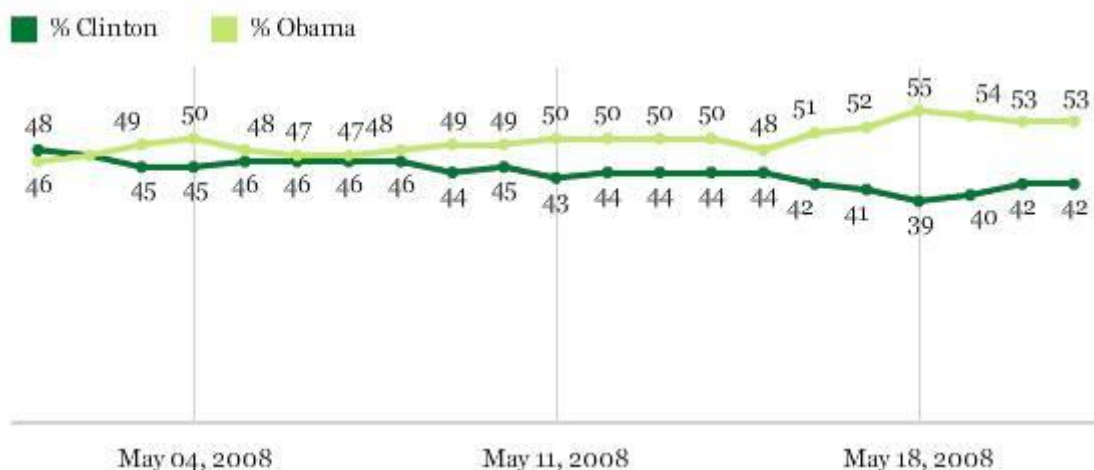
Na podstawie Rys. 1 można stwierdzić, iż faktycznie w początkowych miesiącach prowadzenia kampanii wyborczej Clinton wiodła prym nad swoimi konkurentami. Nad Obamą przez cały rok 2007 utrzymywała przewagę w granicach od 5% do 20%. Dopiero na przełomie roku 2007 oraz 2008 poparcie dla Obamy, wśród respondentów, zaczęło stopniowo rosnąć. Na przełomie stycznia/lutego 2008 roku uzyskał on większe poparcie, niż Clinton. Po tzw. Wielkim Wtorku, pozostali kandydaci, którzy cieszyli się mniejszym poparciem wśród obywateli Stanów Zjednoczonych zrezygnowali z dalszego ubiegania się o nominację partyjną.

Tabela 3. Poparcie Hillary Clinton i Barack'a Obamy wiosną 2008 roku

	MARZEC 2008	KWIECIEŃ 2008
BARACK OBAMA	46%	46%
HILLARY CLINTON	43%	38%
WYBORCY NIEZDECYDOWANI	8%	14%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.cbsnews.com/htdocs/pdf/apr08b_dem_race.pdf, dostęp z dnia 3.04.2012.

Tabela 3. przedstawia poziom poparcia dla Clinton oraz dla Obamy w miesiącach marcu i kwietniu 2008 roku. Poparcie dla Obamy pozostało bez zmian, jednocześnie odnotowano 5% spadek w liczbie wyborców, chcących oddać swoje głosy na Clinton. W analizowanym okresie przewaga Obamy wzrosła do 8%.

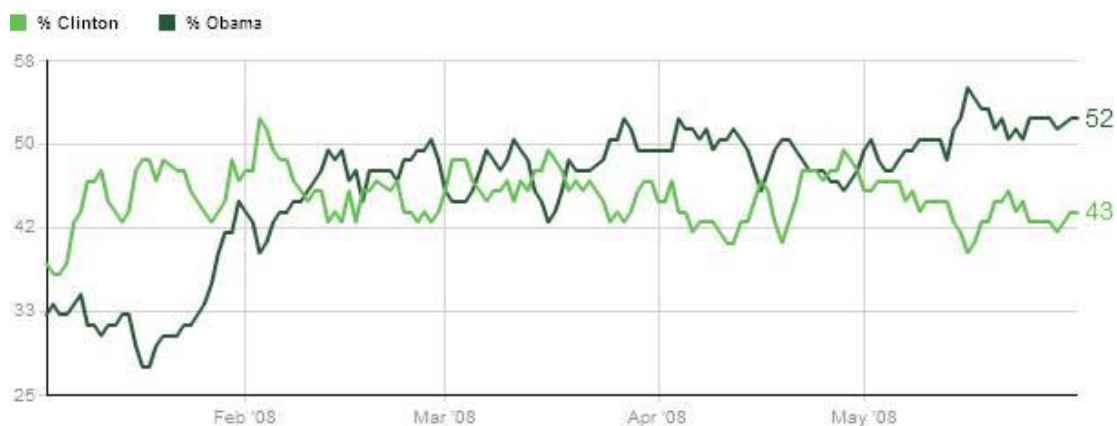
Rys. 2. Rozkład poparcia w miesiącu maju

Źródło: <http://www.gallup.com/poll/107467/Gallup-Da-ily-Obama-53-Clinton-42.aspx>, dostęp z dnia 3.04.2012.

4 maja 2008 roku poparcie dla Obamy wyniosło 50 %, a dla Clinton – 45 %. W porównaniu z miesiącem kwietniem – 46% - jego poparcie wzrosło o 4%. Natomiast Clinton w stosunku do ubiegłego miesiąca uzyskała wzrost swojego poparcia o 7%.

Dnia 11 maja 2008 roku poparcie dla Clinton spadło o 2%, a dla Obamy wciąż utrzymywało się w granicach 50%. 18 maja 2008 roku odnotowano różnicę w poparciu kandydatów aż o 16%. Obama uzyskał wówczas 55%. Pod koniec maja poparcie dla Obamy wyniosło 53%, a dla Clinton – 42%.

PRAWYBORY W PARTII DEMOKRATYCZNEJ W 2008 ROKU. WALKA BARACK'A OBAMY ORAZ HILLARY CLINTON O NOMINACJĘ PREZYDENCĄ

Rys. 3. Poparcie dla Hillary Clinton i Barack'a Obamy na przestrzeni miesięcy, luty-maj 2008

Źródło: <http://www.gallup.com/poll/107467/Gallup-Daily-Obama-53-Clinton-42.aspx>, dostęp z dnia 3.04.2012.

5. OFICJALNE WYNIKI PRAWYBORÓW U DEMOKRATÓW

W 2008 roku prawyborów właściwych dla Partii Demokratycznej miały miejsce w trzydziestu dziewięciu stanach. Natomiast stanowe zgromadzenia partii, *caucuses*²⁴, w 14 stanach: na Alasce, w Dakocie Północnej, na Hawajach, w Idaho, Iowa, Kansas, Kolorado, Maine, Minnesocie, Nebrasce, Nevadzie, Teksasie, w stanie Waszyngton i Wyoming. Zliczając miejsca, w których miały miejsce *primaries*²⁵ oraz *caucuses* okazało się, że wystąpiły one pięćdziesiąt trzy razy. Wynika to z faktu, że w stanie Teksas i Waszyngton odbywają się zarówno prawyborów właściwych, jak i zebrania partyjne. Tak więc zaliczono je do obu kategorii prawyborów. Dodatkowo Dystrykt Kolumbia został uznany na takich samych zasadach, jak pozostałe stany. Należy zaznaczyć, że *caucuses* odbyły się również w terytoriach zależnych od USA – na Guam, Puerto Rico, Samoa Amerykańskim oraz na Wyspach Dziewiczych²⁶.

3 stycznia 2008 roku miały miejsce w stanie Iowa pierwsze prawyborów. Obama wygrywając je uzyskał 8% przewagę nad Clinton, która zajęła dopiero trzecią pozycję w tej rozgrywce. Na drugim miejscu znalazł się John Edwards. 8 stycznia 2008 roku przebiegły drugie prawyborów, tym razem w stanie New Hampshire. Tutaj to Clinton odniosła zwycięstwo. Trzecie prawyborów, 19 stycznia, w Nevadzie również wygrała senator Nowego Jorku. 29 stycznia w Południowej Karolinie nastąpiło kolejne głosowanie, które tym razem wygrał Obama, z przewagą ok. 29% nad Clinton. 5 lutego 2008 roku miały miejsce tzw. Wielki Wtorek, podczas którego przeprowadzono prawyborów w dwudziestu dwóch stanach. Obama wygrał w trzynastu, natomiast Clinton tylko w dziewięciu²⁷. W tych dziewięciu przypadkach, gdzie triumfowała Clinton miały miejsce właściwe prawyborów. W tym dniu *primaries* odbyły się łącznie w szesnastu

²⁴ Zebranie partyjne (*caucuses*) – organizowane jest przez partię polityczną. W amerykańskim systemie wyborczym jest jednym z typów prawyborów.

²⁵ Prawyborów właściwych (*primaries*) – zarządzane są przez władze stanowe. Wyróżnia się: *closed primaries* (zamknięte) – uprawnionymi do wzięcia udziału tylko i wyłącznie zarejestrowani członkowie danej partii; *open primaries* (otwarte) – wszyscy zarejestrowani wyborcy mogą oddać swój głos na kandydata dowolnej partii; *partisan model* – wyborca musi zadeklarować wcześniej swoje preferencje partyjne oraz *non-partisan model* – wyborca może oddać swój głos na dowolną listę; zmodyfikowane zamknięte *primaries* – uprawnieni do głosowania nie określili swojej przynależności partyjnej. Zob. J. Osiński (2009), *Prezydent w państwach współczesnych*, s.40.

²⁶ J. Osiński, *Prezydent w państwach...* op. cit., s. 40.

²⁷ Na podstawie <http://edition.cnn.com/ELECTION/2008/primaries/results/dates/index.html#val=20080205>, dostęp z dnia: 3.04.2012.

stanach. W sześciu stanach, gdzie mieliśmy do czynienia z *caucuses* zwycięstwo odniósł natomiast Obama. Po tym dniu pozostali kandydaci Partii Demokratycznej zrezygnowali z walki o nominację partyjną, a Clinton odniosła porażkę w kolejnych ośmiu stanach. Jednakże wiosną odrobiła straty w tym wyścigu o nominację.

Dodatkowo warto zaznaczyć, iż w roku 2008 ‘zamknięte’ prawyborów właściwe, w których wzięli udział tylko i wyłącznie zarejestrowani członkowie danej partii, odbyły się m.in. w stanach: Arizona, Connecticut, Delaware, Nowy Jork, Oklahoma czy Nowy Meksyk. Natomiast ‘otwarty’ charakter przybrały prawyborów właściwe m.in. w Alabamie, Arkansas, Georgii, Illinois, Missouri i Tennessee²⁸. W tych właśnie stanach mogli oddać swój głos wszyscy zarejestrowani wyborcy.

Tabela 4. Oficjalne wyniki prawyborów u Demokratów w 2008 roku²⁹

MIEJSCE PRAWYBORÓW	KANDYDAT	LICZBA DELEGATÓW *		MIEJSCE PRAWYBORÓW	KANDYDAT	LICZBA DELEGATÓW *	
Alabama	Obama	29	50,8%	Massachusetts	Obama	51	43,5%
	Clinton	28	49,1%		Clinton	66	56,4%
Alaska	Obama	14	77,7%	Michigan	Obama	36	48,0%
	Clinton	4	22,2%		Clinton	39	52,0%
Arizona	Obama	31	46,9%	Minnesota	Obama	58	68,2%
	Clinton	35	53,0%		Clinton	27	31,7%
Arkansas	Obama	8	17,3%	Mississippi	Obama	25	65,7%
	Clinton	38	82,6%		Clinton	13	34,2%
Connecticut	Obama	36	60,0%	Missouri	Obama	46	52,8%
	Clinton	24	40,0%		Clinton	41	47,1%
Dakota Płd.	Obama	12	57,1%	Montana	Obama	17	70,8%
	Clinton	9	42,8%		Clinton	7	29,1%
Dakota Płn.	Obama	15	75,0%	Nebraska	Obama	22	73,3%
	Clinton	5	25,0%		Clinton	8	26,6%
Delaware	Obama	14	63,6%	Nevada	Obama	20	60,6%
	Clinton	8	36,3%		Clinton	13	39,3%
Dystrykt Kolumbia	Obama	25	65,7%	New Hamshire	Obama	15	53,5%
	Clinton	13	34,2%		Clinton	12	42,8%
					Edwards	1	3,5%
Floryda	Obama	46	45,5%	New Jersey	Obama	55	43,6%
	Clinton	54	53,4%		Clinton	71	56,3%
	Edwards	1	0,9%				
Georgia	Obama	70	70,7%	Nowy Jork	Obama	121	43,2%
	Clinton	29	29,2%		Clinton	159	56,7%
Hawaje	Obama	21	72,4%	Nowy Meksyk	Obama	17	45,9%
	Clinton	8	27,5%		Clinton	20	54,0%
Idaho	Obama	19	86,3%	Ohio	Obama	74	47,4%
	Clinton	3	13,6%		Clinton	82	52,5%
Illinois	Obama	13	86,3%	Oklahoma	Obama	21	45,6%
		3					

²⁸ J. Osiński, *Prezydent w państwach współczesnych... op. cit.*, s. 38.

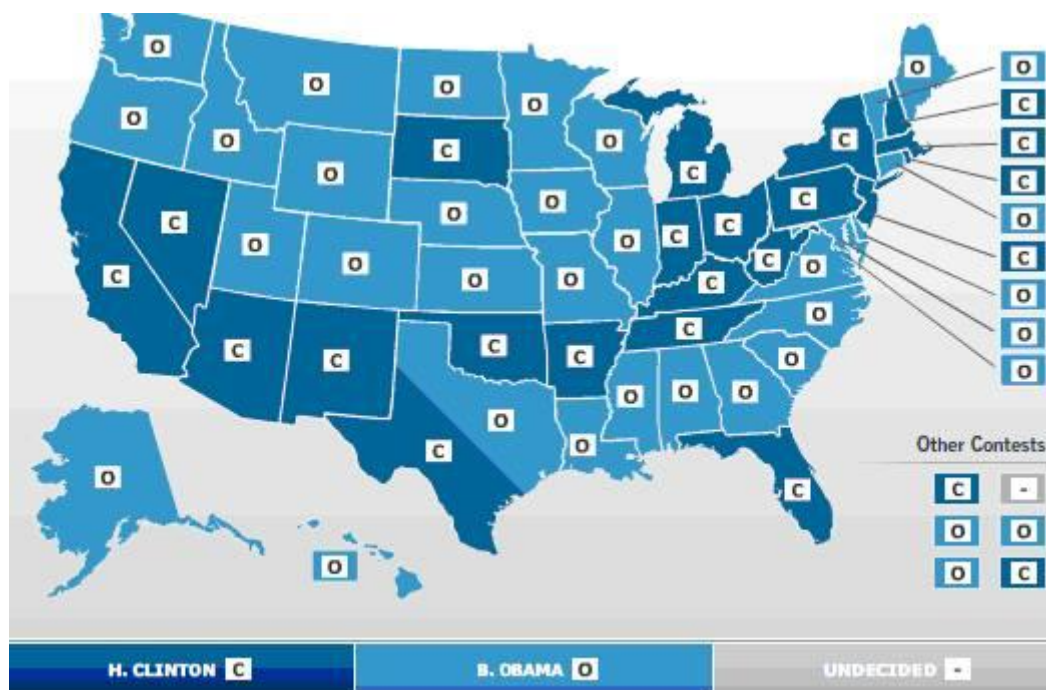
²⁹ Dane przedstawiające wyniki dla 50 stanów Stanów Zjednoczonych oraz Dystryktu Kolumbii – bez terytoriów zależnych od USA.

**PRAWYBORY W PARTII DEMOKRATYCZNEJ W 2008 ROKU. WALKA BARACK'A OBAMY
ORAZ HILLARY CLINTON O NOMINACJĘ PREZYDENCKĄ**

	Clinton	49	31,8%		Clinton	25	54,3%
Indiana	Obama	41	49,3%	Oregon	Obama	41	64,0%
	Clinton	42	50,6%		Clinton	23	35,9%
Iowa	Obama	16	26,6%	Pensylwania	Obama	80	44,1%
	Clinton	40	66,6%		Clinton	101	55,8%
	Edwards	4	6,6%				
Kalifornia	Obama	20 0	46,2%	Rohde Island	Obama	10	32,2%
	Clinton	23 2	53,7%		Clinton	21	67,7%
Kansas	Obama	30	75,0%	Teennessee	Obama	35	43,2%
	Clinton	10	25,0%		Clinton	46	56,7%
Karolina Płd.	Obama	39	73,5%	Teksas	Obama	75	48,7%
	Clinton	14	26,4%		Clinton	79	51,2%
Karolina Płn.	Obama	78	60,4%	Utah	Obama	17	60,7%
	Clinton	51	39,5%		Clinton	11	39,2%
Kentucky	Obama	16	28,5%	Vermont	Obama	14	66,6%
	Clinton	40	71,4%		Clinton	7	33,3%
Kolorado	Obama	45	66,1%	Waszyngton	Obama	61	66,3%
	Clinton	23	38,3%		Clinton	31	33,6%
Luizjana	Obama	39	60,0%	Wirginia Zach.	Obama	12	34,2%
	Clinton	26	40,0%		Clinton	23	65,7%
Maine	Obama	21	67,7%	Wirginia	Obama	63	65,6%
	Clinton	10	32,2%		Clinton	33	34,3%
Maryland	Obama	55	58,5%	Wyoming	Obama	12	66,6%
	Clinton	39	41,4%		Clinton	6	33,3%
				Wisconsin	Obama	53	60,9%
					Clinton	34	39,0%

* **Liczba delegatów –pledged delegates oraz super delegates**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://edition.cnn.com/ELECTION/2008/primaries/resultsscorecard/#val=D>, dostęp z dnia 4.03.2012.

Rys. 4. Oficjalne wyniki prawyborów u Demokratów – ilustracja graficzna

Źródło: <http://www.npr.org/news/specials/election2008/2008-primarymap.html#/demresults/>, dostęp z dnia 30.03.2012.

6. ZAKOŃCZENIE RYWALIZACJI – KONWENCJA KRAJOWA PARTII DEMOKRATYCZNEJ 25 - 28 SIERPNIĄ 2008 ROKU

Zasadniczym celem Konwencji, która odbyła się w hali Pepsi Center w Denver było podjęcie decyzji, który z dwóch kandydatów oficjalnie otrzyma z ramienia partii nominację na prezydenta. W drugim dniu Konwencji, 26 sierpnia 2008 roku, swoje przemówienie wygłosiła Hillary Clinton. Zgłosiła ona propozycję nominacji Baracka Obamy, jako kandydata na prezydenta, oraz Joe Bidena – senatora z Delaware – jako kandydata na wiceprezydenta przez akklamację wyrażoną przez uczestników Konwencji³⁰. Pani senator zdawała sobie doskonale sprawę z faktu, że te prawyборы minimalną ilością głosów przegrała. Popierając kandydaturę Obamy chciała udowodnić, że nie przejęła się tą porażką, chciała wyjść z niej z ‘podniesioną głową’. Nie chciała doprowadzić do sytuacji podziału Partii Demokratycznej, dlatego też zaapelowała do „swoich” delegatów o poparcie dla Obamy. Było to dobre zagranie z jej strony. Obama miał zostać implementowany w struktury Partii Demokratycznej. Twierdziła, iż Demokraci powinni się w stu procentach zjednoczyć wokół Obamy. Należy w tym miejscu zauważyć, iż z tym mógł być pewien problem, ponieważ wówczas był on mało znanym politykiem. W związku z tym, niektórzy delegaci mogli przenieść swoje preferencje wyborcze na Partię Republikańską.

Spowodowało to zawieszenie tradycyjnego głosowania delegatów w formie jawnej. Z tego powodu w dniu 27 sierpnia miało miejsce głosowanie tajne delegacji stanów przy użyciu kart do głosowania. W jego rezultacie na Obamę oddano 3188,5 głosów - 72,15% ogólnej liczby, zaś na Clinton - 1010,5 głosów, co stanowiło 22,8%³¹. Ostatniego dnia Konwencji, 28 sierpnia, nastąpiło oficjalne zakończenie oraz przemowa Obamy – kandydata, który uzyskał nominację swej partii na prezydenta.

³⁰ J. Osiński, *Prezydent w państwach współczesnych... op. cit.*, s. 46.

³¹ *Ibidem*, s. 46 [dane zawierają także głosy terytorium zależnych od USA].

**PRAWYBORY W PARTII DEMOKRATYCZNEJ W 2008 ROKU. WALKA BARACK'A OBAMY
ORAZ HILLARY CLINTON O NOMINACJĘ PREZYDENCKĄ**

**Tabela 5. Poparcie dla Barack'a Obamy różnych grupy społecznych – maj 2008 oraz
listopad 2008**

KRYTERIA		MAJ 2008	LISTOPAD 2008
PLEĆ	MEŻCZYŹNI	51%	55%
	KOBIETY	35%	56%
RASA	RASA BIAŁA	38%	43%
	RASA CZARNA	81%	95%
WIEK	HISZPANIE/LATYNOSI	38%	66%
	> 30	57%	69%
	30 – 44	45%	53%
	45-64	37%	51%
	65+	37%	45%
POLITYKA	DEMOKRACI	45%	93%
	BEZPARTYJNI	40%	51%

Zródło: Opracowanie własne na podstawie <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7709852.stm>, dostęp z dnia 5.04.2012 oraz http://www.economist.com/media/pdf/econ27may2008_tabs.pdf, dostęp z dnia 4.04.2012.

Hillary Clinton popierając publicznie Barack'a Obamę spowodowała, iż znaczna część jej elektoratu przesunęła się na jego korzyść. Pozyskał głosy kobiet, które dotychczas utożsamiały się z Clinton. Hiszpanie, jak i Latynosi nie byli pewnym elektoratem dla niego, ponieważ oddawali swe głosy zawsze na Clintonów. To właśnie ich sytuacja znacząco się poprawiła za prezydentury Billa Clintona. Jednak sięgając po kartę rasową podczas kampanii wyborczej w Południowej Karolinie, zaakcentowali to, że Obama jest czarnoskórym kandydatem, podczas gdy on sam prezentował się jako pojednawca i kandydat całego społeczeństwa³². Od tamtego momentu to Obama a nie Clinton mógł liczyć na poparcie tej grupy społecznej. W listopadzie odnotował poparcie większości społeczeństwa amerykańskiego.

PODSUMOWANIE

W 2008 roku społeczeństwo amerykańskie stanęło przed kluczowym wyborem w dziejach Partii Demokratycznej. Mieli dokonać wyboru kandydata, który otrzyma z ramienia Demokratów nominację na urząd prezydenta: biała kobieta, Hillary Clinton czy czarnoskóry mężczyzna, Barack Obama. Podczas prawyborów zostały przeprowadzone liczne sondaże, na podstawie których można było stwierdzić, że Amerykanie opowiadali się za tym, że lepszym prezydentem będzie Obama niż Clinton. Jednak tylko ponad połowa z nich twierdziła, że Ameryka jest na to gotowa. Należy zauważyć, że społeczeństwo amerykańskie podjęło próbę zmiany swojego spojrzenia na kwestię tolerancji i podejścia do dyskryminacji rasowej. W innym wypadku Obamie nie udało by się zjednać aż tylu Amerykanów. Amerykanów, którzy zaczęli wierzyć w brak barier społecznych, jak również w to, że w dzisiejszych czasach kolor skóry przestaje mieć znaczenie.

Nie sądzę jednak, aby ten argument był przeważającym. Twierdzę, że Barack Obama wygrał prawybory, ponieważ znalazł się w odpowiednim miejscu i czasie, czasie kryzysu ekonomicznego, w którym społeczeństwo amerykańskie zdecydowało się swój

³² Christoph von Marschall, *Barack Obama... op. cit.*, s. 15.

kraj ratować. Amerykanie znaleźli alternatywę dla rządów G. W. Busha, alternatywę dla rządów Partii Republikańskiej. Wydaje mi się również, że Barack Obama zdecydowanie lepiej dostosował język do właściwych grup wyborców. Mówił o przyszłości narodu amerykańskiego, o tym co zamierza dla niego zrobić. Nie rozpamiętywał przeszłości, mówił tylko i wyłącznie o nowych wyzwaniach, przed jakimi stoi Ameryka. Priorytetem stał się plan ratunkowy dla gospodarki. Wyjścia z patowej sytuacji, sytuacji do której doprowadziły rządy Republikanów. Pomimo tego, iż Hillary Clinton miała wypracowaną, bardzo mocną pozycję w swej partii, a Barack Obama był kandydatem, o którym mało kto, poza stanem Illinois, słyszał to jednak prawyборы ukazały, że stoją za nim rzesze, w większości młodych ludzi. Clinton - z młodym pokoleniem wyborców oddającym swoje głosy na Obamę - nie miała szans. 4 listopada 2008 roku podczas właściwych wyborów USA zaryzykowało i postawiło na Obamę. Pokonał on swojego rywala z Partii Republikańskiej, Johna McCaina. Został wybranym 44. prezydentem Stanów Zjednoczonych.

BIBLIOGRAFIA

1. Osiński J., *Prezydent w państwach współczesnych*, wyd. Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2009.
2. Pułło A., *Ustroje państw współczesnych*, wyd. LexisNexis, Warszawa 2006.
3. Sokolewicz W., *Instytucje polityczno – prawne Stanów Zjednoczonych Ameryki*, wyd. Ossolineum, Warszawa 1977.
4. Wiszniewski R., *Marketing wyborczy*, wyd. PWN, Warszawa 2000.
5. Von Marshall Ch., *Barack Obama – czarnoskóry Kennedy*, wyd. Studio Emka, Warszawa 2008.
6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki, 1787– Pułło A., wyd. Sejmowe, Warszawa 2002.

Strony internetowe:

1. www.cbsnews.com/htdocs/pdf/apr08b_demrace.pdf
2. www.economist.com/blogs/dailychart/2011/01/comparing_us_states_countries
3. www.economist.com/media/pdf/econ27may2008_tabs.pdf
4. www.edition.cnn.com/ELECTION/2004/pages/results/senate/full.list/
5. www.edition.cnn.com/ELECTION/2008/primaries/results/dates/index.html#val=2008025
6. www.edition.cnn.com/ELECTION/2008/primaries/results/scorecard/#val=D
7. www.gallup.com/poll/107467/Gallup-Daily-Obama-53-Clinton-42.aspx
8. www.news.bbc.co.uk/2/hi/7709852.stm
9. www.npr.org/news/specials/election2008/2008-primary-map.html#/demresults/
10. www.politicalarithmetic.blogspot.com
11. www.whitehouse.gov/about/first-ladies/hillaryclinton